

Ændringsforslaget udenfor betænkningen (se foran)

forkastedes med 43 stemmer mod 7; 44 medlemmer tilkendegav, at de hverken stemte for eller imod.

Ændringsforslaget i betænkningen vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets §§ 1—2 og dets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden: Jeg gør opmærksom på, at det er min agt at sætte lovforslaget til tredje behandling i et senere møde i dag, hvis tinget dertil giver sit samtykke.

Man gik derefter til:

Fortsættelse af første behandling af forslag til finanslov for finansåret fra 1. april 1952 til 31. marts 1953.

Forhandlingen genoptoges.

Bøgholm: Finanslovdebatten, således som vi kender den i dette høje ting, har det særpræg fremfor de øvrige debatter i tinget, at den hverken er forberedelse til nogen lovgivning eller er knyttet til en bestemt politisk situation. Derigennem frigøres debatten for taktiske, partipolitiske hensyn, og det gøres muligt, at der anlægges rent personlige vurderinger. I denne debat føres den personlige tale, ikke partiets tale, og det må synes særlig værdifuldt i en tid, hvor det altfor ofte er den upersonlige tale, partiets eller organisationens tale, der føres. Det er vel en afgørende vanskelighed for vor tids politiske liv, at partierne, i hvilke den politiske afgørelse træffes og må træffes, har mistet den centrale stilling, der en gang var deres. Rent politisk er deres stilling vel i dag stærkere end nogensinde, til tider måske også for stærk. Men ved siden af de politiske organisationer er en række økonomiske og sociale organisationer vokset op og har vundet frem til afgørende betydning. Store og for landets økonomiske fremtid afgørende spørgsmål træffes der beslutning om udenfor denne sal. Det parlamentariske system står derigennem i fare for at blive isoleret, således at vedtagelserne vel finder sted i denne sal, men at beslutningerne træffes andetsteds.

Det burde efter min opfattelse være en opgave ved en eventuel forfatningsændring

at sikre, at det parlamentariske styre gøres repræsentativt også for de kulturelle, økonomiske og sociale kræfter, der betyder så meget i vort land. Politikerne bør ikke være ængstelige for at erkende, at tiden er løbet fra de rent politiske synspunkter. Det ville være fortidsbestemt tale, om der ikke ved forfatningsdrøftelserne blev gjort sociale, økonomiske og kulturelle synspunkter gældende ved siden af de rent politiske. Det ville betyde, at den ansvarlige rigsdag isolede sig fra udviklingen i folket, en udvikling, der ikke blot mærkes i Danmark, men som gør sig gældende udover Europa, ja, i virkeligheden udover verden. Jeg skal blot henvise til, hvorledes den fremtrædende belgiske folkeretslærde, professor Vischer forleden i en artikel i „La Nation Belge“ netop kom ind på disse synspunkter og gjorde dem gældende med overmåde styrke.

Men også forholdet partierne imellem er i dag et helt andet end tidligere. Vi er nationalt og socialt kommet hinanden nærmere end nogensinde før. Det er landsmandsskabets lov, der er de demokratiske partiers fælles grundlov. Intet enkelt parti kan i dag alene bære den politiske udvikling. Det er også en af de ting, der er karakteristisk for vor tid, at forholdet mellem regering og opposition er blevet fundamentalt ændret, idet oppositionen på en række vigtige områder har fået del i regeringspolitikkenes udformning og dette har gjort den politiske basis bredere; dermed forflygtiges dog samtidig ansvaret. Men det er netop ansvarets placering, der er det centrale i alt politisk liv, og da navnlig i tider, hvor alt flyder; og en vigende tid trænger vel mere end nogen anden til faste holdepunkter; det gælder ikke mindst indenfor den økonomiske politik.

Vor tids økonomi er en kreditøkonomi og bygger på tilliden. Hverken i naturalieøkonomien eller i den rene pengeøkonomi spillede de psykologiske faktorer den rolle, som de gør i dag. Tilliden er i dag, hvad guldet var i går. Men tilliden til et lands pengevæsen betyder tillid til dets mønt. Hvor denne tillid mangler, vil det ikke være muligt at nå frem til økonomisk stabilisering, og det er økonomisk stabilisering, der er selve forudsætningen for ethvert økonomisk fremskridt. Derfor vil en devaluering kun være forsvarlig, hvor tilliden i forvejen er brudt og der ikke er mulighed for at genrejse den. Men blot frygten for en devaluering vil ikke kunne undgå at have en række af de samme følger som selve devalueringen. Jeg er enig i de synspunkter, der har været gjort